

P R A K T I C K É P Ř Í P A D Y.

Výnos ministerstva železnic ze dne 24. září 1921 čís. 53.924, pokud jím bylo nařízeno: 1. v § 2 pod čís. 2. a ve výkladu jeho ku § 2 čís. 2., že — při přestupu všeobecném, jest propočísti služební dobu v nižším statu ztrávenou podle lhůt platných pro nový status — jen za předpokladu, že zaměstnanci, o něž jde, byli hned od počátku své služební doby v příslušné kategorii zařadění, 2. v § 3 pod čís. 2 v odstavci druhém, větě druhé, že — doba ztrávená v kategorii podúřednické nebo služebnické — jejíž dovršení bylo příslušným nařízením stanoveno jako podmínka pro zařadění do kategorie úřednické — má se propočítati podle postupných lhůt podúřednických po případě služebnických s použitím zásad, vyslovených v § 4 výnosu — není v rozporu s duchem zákona ze dne 9. dubna 1920 čís. 222 Sb. z. a n.

V poradách a rozhodnutích nejvyššího soudu byla odporujícím si způsobem řešena otázka, zda v čele uvedená ustanovení výnosu ministerstva železnic ze dne 24. září 1921 č. 53.924 o propočítání služební doby železničních zaměstnanců pro obor správy státních drah, pokud se uchylují od předpisu § 2 čís. 2. a § 3 čís. 2 vládního nařízení ze dne 22. prosince 1920 čís. 666 Sb. z. a n. — příčí se duchu a zásadám vytýčeným v zákoně ze dne 9. dubna 1920 čís. 222 Sb. z. a n.

Tato ustanovení byla pro rozpor se zákonem čís. 222/1920 prohlášena za neplatná výslovně v rozhodnutích nejvyššího soudu č. j. Rv III 333/28, Rv III 1645/28 a Rv III 438/29 a v podstatě z téhož právního hlediska vychází i rozhodnutí č. j. Rv I 1452/24 ve sb. n. s. čís. 4371.

Opačný názor vysloven v rozhodnutí sb. n. s. čís. 9848 a z platnosti sporných ustanovení min. výnosu vycházela i rozhodnutí ve sb. n. s. 5372 a 7363.

Přikázal proto první prezident nejvyššího soudu spornou otázku plenárnímu senátu, jenž se usnesl na právní větě v čele vyjádřené.

D ů v o d y: Zákon ze dne 9. dubna 1920 čís. 222 Sb. z. a n. — o propočítání služební doby státních zaměstnanců — ustanovil v § 3, že pro zaměstnance státních podniků a fondů státem spravovaných provede se propočítání služebních let z v l á š t n í m n a ř í z e n í m v duchu zákona vydaným, jímž zároveň budou k tomuto účelu upraveny jmenovací normy.

Provádějíc § 3 zákona, vydalo ministerstvo železnic — výnosem ze dne 24. září 1921 čís. 53.924 (uveřejněným v úředním věstníku ministerstva železnic z roku 1921 pod čís. 93) — nařízení o propočítání služební doby železničních zaměstnanců pro obor správy státních drah, které sice svou úpravou se řídilo

vládním nařízením ze dne 22. prosince 1920 čís. 666 Sb. z. a n., přijavši i některá jeho ustanovení téměř doslovně, avšak v určitých případech se od něho uchýlilo a ustanovilo pro propočítání služební doby železničních zaměstnanců jistá omezení, z nichž zvláště dvě omezení, v čelné větě doslovně uvedená, byla — jak bylo již shora podotčeno — v praxi nejvyššího soudu různě ve své podstatě i právních účincích posuzována.

Jdeť o předpis § 2 pod čís. 2 dotčeného min. výnosu, který činí při t. zv. všeobecném přestupu (t. j. přestupu celých skupin) železničních zaměstnanců — u služby, konané ve dvou nebo několika úřednických státech — propočítání služební doby — v nižším statu ztrávené — podle lhůt nového statu, závislým na podmínce (předpokladu), že zaměstnanci, o něž jde, byli hned od počátku své služební doby v příslušné kategorii zařadění.

Této zásady mělo býti použito podle úředního výkladu ministerského výnosu — jsoucího jeho integrující součástí — ku § 2 čís. 2 i na všeobecné přeřazení skupin podúřednických do statu úřednického.

V § 3 bodu čís. 2 v odstavci 2 min. výnosu čís. 53.924/1921 jest další omezující ustanovení, že — doba ztrávená v kategorii podúřednické nebo služebnické (jejíž dovršení bylo příslušným nařízením stanoveno jako podmínka pro zařazení do kategorie úřednické) — se propočítá podle postupových lhůt podúřednických po případě služebnických s použitím zásad vyslovených v § 4 výnosu.

Plenárnímu senátu bylo řešiti otázky, zda tato ustanovení výnosu ministerstva železnic ze dne 24. září 1921, čís. 53.924 se přiči duchu zákona ze dne 9. dubna 1920, čís. 222 Sb. z. a n. a zda předpisy § 2, čís. 2 a § 3, čís. 2 vlád. nařízení ze dne 22. prosince 1920, čís. 666 Sb. z. a n. byly i pro dotčený výnos ministerstva železnic naprosto závazné, od nichž se nesměl uchýliti.

Již úvodem bylo doličeno, že zákon čís. 222/1920 vyhradil propočítání služební doby železničních zaměstnanců v § 2 zvláštnímu nařízení, v duchu zákona vydanému.

Duchem zákona jest rozuměti zásady, na nichž byl zákon vybudován.

Zákon čís. 222/1920 stanovil však pouze v §§ 1 a 2 některé zásady, prohlásiv v § 1 — že státním zaměstnancům, zařazeným do hodnotných tříd — na něž se vztahuje zákon čís. 541/1919 a kteří byli před jeho účinností (t. j. před 1. zářím 1919) v úřad dosazeni — propočítá se celková služební doba, započitatelná (započítaná) pro zařazení a postup v dosavadním služebním poměru — podle čekatelské doby a podle lhůt časového postupu, stanovených zákonem čís. 541/1919 pro skupinu, které se týče a že podle takto

dosaženého výsledku nastane zařazení do požitků příslušné hodnostní třídy a příslušného stupně služného.

V § 2 zákon stanoví, že státním zaměstnancům, nezařazeným do hodnostních tříd, jest jejich celkovou služební dobu, započítatelnou (započítanou) pro zařazení a postup v dosavadním služebním poměru, propočítati podle postupu, stanoveného v článku I., § 4 zákona č. 541/1919 a že podle takto dosaženého výsledku nastane zařazení do příslušné platové stupnice.

Jiných zásad zákon č. 222/1920 nevyslovuje a nestanoví podmínek, ani směrnic, jak jest propočítati celkovou služební dobu, přestoupil-li zaměstnanec v době podle zákona započítatelné ze služební skupiny nižší do skupiny vyšší — úřednické — zejména nepředpisuje, že v takovém případě jest celou započítatelnou služební dobu propočítati toliko ve skupině úřednické, které zaměstnanec dosáhl ku dni pro propočítání služební doby rozhodnému, nýbrž řeší jen propočítání služební doby, která byla celá ztrávena v dosavadním služebním poměru. Z toho plyne, že zákon ponechal úpravu této otázky pro obor správy státních drah zcela moci výkonné ve smyslu § 3 zákona.

Pro tento postup měl zákonodárce i důležité důvody:

Služební poměry železničních zaměstnanců liší se totiž podstatně svou soukromoprávní povahou, různotvárností zaměstnání, jinakým rozčleněním personálu ve službě železniční (srov. § 2 služeb. řádu pro zaměstnance čsl. státních drah), zejména rozdělením jich na definitivní a provisorní a definitivních zase na 3 skupiny, t. j. úřednickou, podúřednickou a zřízeneckou (dříve služebnickou) i zvláštní organizací podniku — od služebních poměrů státních zaměstnanců (rozdělených služební pragmatikou jen ve 2 skupiny — úřednickou a zřízeneckou), což přimělo zákonodárce, aby služební poměry i propočítání celkové služební doby železničních zaměstnanců vyhradil zvláštní samostatné úpravě, jak se stalo právě ustanovením § 3 zákona, č. 222/1920.

Stejně tomu bylo i při jiných úpravách služebních i platových poměrů železničních zaměstnanců (srov. služební řád pro zaměstnance čsl. státních drah, čl. X. zákona č. 541/1918, § 210, odst. 1. platového zákona ze dne 24. června 1926, č. 103 Sb. z. a n. a vlád. nař. ze dne 5. března 1927, č. 15 Sb. z. a n. a j.).

Zmocnění v § 3 zákona k provedení propočítání služebních let zaměstnanců státních podniků má podstatně rozdílný rozsah, než zmocnění v § 4 zákona, jímž byla vláda pověřena, aby nařízením jen stanovila, pokud se mají započítati leta v jiné službě než státní (pragmatikální), nebo ve službě vojenské.

Vládní nařízení ze dne 22. prosince 1920, č. 666 Sb. z. a n. neprovádí ani zmocnění k úpravě propočítání služebních

let v § 3 zákona vyslovené, což patrně již z rozdělení předpisů jeho na články I. a II., ale hlavně z doslovu článku II. (§ 27) vlád. nařízení č. 666/1920, v němž se výslovně prohlašuje, že propočítání služebních let pro zaměstnance státních podniků (na př. železnic) provede se zvláštním nařízením a při tom se odkazuje k ustanovení § 3, zákona číslo 222/1920.¹⁾

Z toho plyne, že vládním nařízením č. 666/1920 nebylo upraveno, ani jinak dotčeno propočítání služební doby zaměstnanců v čl. II. vlád. nařízení jmenovaných, naopak, že bylo z něho vyloučeno a ponecháno ministerstvu železnic, aby podle zmocnění § 3, zákona č. 222/1920 provedlo propočítání služební doby železničních zaměstnanců pro obor správy státních drah ve vlastní své působnosti zcela samostatně a nezávisle na předpisech vlád. nařízení č. 666/1920²⁾, podle zvláštních služebních poměrů a potřeb železniční služby.

Kdyby bylo vlád. nařízení č. 666/1920 zamýšlelo nějak omezit ministerstvo železnic při propočítací úpravě, bylo by do jista v článku II. takové omezení stanovilo, nebo alespoň vyslovalo povšechně, kterých zásad v článku I. obsažených jest mu přesně nebo obdobně dbáti — což však se nestalo. Ani z článku III. vlád. nař. nelze nějaké omezení ministerstva železnic dovodit, poněvadž jeho vztah na řečené ministerstvo byl již předem vyloučen článkem II. Lze-li však z článku II. (§ 27) zřetelně poznati, že vládní nařízení č. 666/1920 nemínilo učiniti zásady, v předpisech článku I. vyslovené, závaznými též pro propočítací úpravu celkové služební doby železničních zaměstnanců (nepragmatikálních), nýbrž že vyhradilo ministerstvu železnic,

¹⁾ V poznámkách Dra Richarda Holla ku provedení zákona č. 222/1920 uveřejněných ve věstníku ministerstva vnitra z roku 1921 na str. 4, jest vylíčeno, jaké obtíže činilo provedení zákona, jednak pochybnostmi, vzniklými nedostatečnou a nejasnou dikcí zákona, jednak nestejností a rozdílností poměrů zaměstnanců v různých resortech, jež byly speciálními úpravami, po státním převratu provedenými, ještě značně zkomplikována a že konečný text osnovy vládního nařízení (později publikovaného pod č. 666/1920 ve Sb. n. s.) byl schválen v ministerské radě 22. prosince 1920, avšak bylo do ní vloženo ještě ustanovení ohledně zaměstnanců státních podniků a fondů státem zpravovaných — tedy článek II. (§ 27).

²⁾ Dr. Jaromír Volf ve spisku: »Propočítání služební doby státních zaměstnanců v 1921, — sepsaném, jak na str. 4 zdůrazňuje, na základě vlastních poznatků a zkušeností, nabytých v meziministerských poradách o vlád. nař. č. 666/1920, jichž se jako zástupce ministerstva veřejných prací zúčastnil — praví na str. 114 při výkladu § 27 vl. nař. č. 666/1920, že neplatí samo o sobě pro zaměstnance státních podniků a fondů státem zpravovaných, pokud se na ně nevztahuje služební pragmatika. V příčině uvedených zaměstnanců, vyloučených z přímé platnosti nařízení č. 666/1920 vydají příslušné ústřední úřady event. zvláštní předpisy na základě § 3 zákona č. 222/1920, což týká se hlavně železnic.

a b y s a m o v e s m y s l u § 3, z á k o n a č í s. 222/1920 určilo pro obor správy státních drah normy, potřebné i k doplnění mezer tohoto zákona, není udržitelný právní názor, že ministerstvo železnic musilo ve výnosu ze dne 24. září 1921, čis. 53.924 za všech okolností zachovati zásady, vyslovené v § 2, čis. 2 a v § 3, čis. 2 vlád. nařízení čis. 666/1920, poněvadž takový názor byl by v rozporu, jak se zmocněním v § 3 zákona uděleným, tak i s ustanovením článku II. vlád. nařízení čis. 666/1920.

Posuzuje-li sporná otázka o vlivu a účincích vlád. nařízení čis. 666/1920 na vzpomenuť výnos ministerstva železnic čislo 53.924/1921 podle vyličených úvah, netřeba se již obírat ani další otázkou, kterou by jinak bylo řešiti, zda právě ustanovení § 2, čis. 2 a § 3, čis. 2 vlád. nařízení čis. 666/1920 — pokud upravují započítání služebních let, ztrávených ve státní službě pragmatikální, nevybočují z mezí plné moci, v § 4, zákona čis. 222/1920 přesně omezené, totiž jen na normy o započítání, let ztrávených v jiné službě než státní (pragmatikální), nebo ve službě vojenské a zda s tohoto hlediska mohou býti pokládána za normy, doplňující zákon čis. 222/1920.

Uchýlil-li se tedy výnos ministerstva železnic ze dne 24. září 1921, čis. 53.924 v ustanoveních v čele uvedených od předpisů § 2, čis. 2 a § 3, čis. 2 vlád. nařízení čis. 666/1920, neporušil tím ani ducha zákona čis. 222/1920, t. j. zásad, na nichž zákon jest zbudován, ani nepřekročil rozsahu zmocnění v § zákona vysloveného, když v § 4 výnosu stanovil určité omezující předpisy o započtení t. zv. provisorních služebních let u zaměstnanců do služebních tříd, nezařazených při propočtu celkových služebních let.

Z těchto důvodů se usnesl plenární senát, na právní větě shora vytyčené.

Plenární rozhodnutí ze dne 27. listopadu 1930, Pres. 522/30.

Úřední certifikát jest podstatnou částí motorového kola a jest každý nový kupec vozidla oprávněn žádati na svém předchůdci vydání certifikátu.

Žalobce vydražil v exekuční dražbě motocykl, aniž mu dlužník (vlastník motocyklu) vydal úřední certifikát. Žalobu o vydání tohoto certifikátu I. soud zamítl.

D ů v o d y: Žalobce jest vlastníkem motocyklu následkem zásahu exekuční vrchnosti povoláné v mezích psaného práva k usku-tečnění právního řádu a následkem postupu exekuční vrchnosti při vynucení práva již nalezeného, neboť pro nespornost bere soud za prokázáno, že žalobce nabyl motocyklu ve veřejné soudní dražbě.

Co se tkne certifikátu, prokazují exekuční spisy, že certifikát